

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Сучасне життя потребує активної творчої особистості. Виховати її можна лише впроваджуючи у педагогічну практику концепцію особистісно-орієнтованого навчання і нерозривно пов'язане з нею застосування активних та інтерактивних технологій.

В українській педагогіці поняття «педагогічні технології» широко використовується з 90-х років, хоча в світовій педагогіці цей термін відомий давно.

Зокрема, із середини 50-х років учені окреслюють два напрями у розвитку педагогічних технологій – використання технічних засобів навчання і «технологічний підхід» до організації навчального процесу загалом. Саме останній напрям став основою для розробки сучасних технологій навчання. У 70-х роках поступово відбувся перехід до розуміння педагогічної технології як засобу повного управління вирішенням дидактичних проблем.

Уже наприкінці 80-х років з'явилися дослідження з порівняльної педагогіки, які давали змогу розглядати проблему педагогічних технологій об'єктивно – в науково-методичному аспекті. Протягом ХХ ст. було чимало спроб технологізувати навчальний процес.

У сучасному розумінні навчальної технології вчені виділяють кілька сутнісних ознак цього поняття.

Технологічний підхід до навчання передбачає: чітку постановку вчителем цілей; підготовку навчальних матеріалів та організацію навчання відповідно до наперед визначених цілей; орієнтацію на досягнення результатів; оцінювання поточних результатів, корекцію навчання, спрямовану на досягнення поставлених цілей; підсумкову оцінку результатів.

Центральною у розробці технологій є проблема правильного визначення та чіткого формулювання цілей навчання.

Загальні, розпливчасті цілі не сприяють вибору саме тих методичних засобів, які гарантують досягнення певного результату. Тому найперша умова побудови технології навчання – конкретизація навчальної мети: зрозуміти, засвоїти, вивчити, зробити, запам'ятати, застосувати за зразком, застосувати у нових умовах тощо.

Залежно від мети опрацювання матеріалу визначається і кінцевий результат навчання. Шлях від мети до результату – це певним способом організована взаємодія викладача та студента.

За технологічного підходу не може бути методу спроб і помилок або пошукової діяльності. Усі дії викладача мають цілеспрямовано вести до заздалегідь визначеної мети. Тому методика використання сучасних технологій навчання, крім цілей навчання, включає визначення умов і процедур, за допомогою яких можна досягти саме такого результату.

Істотною ознакою технології є досить детальний опис кожного етапу на шляху досягнення результату та обов'язковість відтворення способу дії.

Сучасна технологія навчання повинна мати чіткі характеристики як і що слід робити, щоб кожний, застосувавши її, гарантовано досягав результату. У цьому відмінність технологічного підходу від звичайних методичних рекомендацій, які допускають внесення змін і не гарантують описаного результату.

Технологія також може змінюватися. Наприклад, проконтролювавши і оцінивши проміжний етап навчального процесу, викладач вносить необхідні зміни у подальшу діяльність. Отже, в технологічній організації навчання обов'язковим є оперативний зворотний зв'язок.

Сучасні технології навчання передбачають:

- визначення чіткої системи цілей, які можна конкретно й точно розпізнати й оцінити. Чітко, ясно визначені цілі об'єднують зусилля викладача та студента, спрямовують їх на головне, зосереджують увагу на способах діяльності;

- конструювання навчального циклу, яке передбачає діагностику рівня знань студента, способи корекції на основі зворотного зв'язку, оцінку результату. Цей етап передбачає і розбивку навчального матеріалу;

- реалізація запланованих завдань, що потребує мотиваційної підготовки студентів, розуміння ними мети діяльності, усвідомлення й відтворення способів дії, забезпечення зворотного зв'язку;

- контроль, оцінка і аналіз результатів діяльності студентів;

- повторне відтворення циклу без змін або з корекцією.

Отже, технологічний підхід включає систему дій учителя і учнів, спрямованих на досягнення чітко визначеної мети шляхом послідовного та неухильного виконання певних навчальних дій в умовах оперативного зворотного зв'язку.